

Język na serio i z przymrużeniem oka.

Scenariusz zajęć edukacyjnych na podstawie książki
„Mama w occie. Zabójcze pierogi”
Marcina Przewoźniaka
(wydawnictwo Wilga, 2021)

Książka nominowana do Nagrody Literacka Podróż
Hestii 2022.

Sugerowany kierunek i sposób prowadzenia zajęć:

1. Wprowadzenie elementów nauki o języku
2. Dyskusja problemowa
3. Znajomość gatunkowa powieści kryminalnej
4. Praca z tekstem
5. Warsztaty pisania
6. Zajęcia zaprojektowane są też dla grupy, która nie przeczytała książki

Sugerowany wiek uczestników: 10 - 15 lat

Czas zajęć: 60 - 70 minut

Sugerowana liczba uczestników: minimum 3, w przypadku większej liczby uczestników tworzy się grupy 2-osobowe

Konsultacja merytoryczna: Janusz Heller

Przebieg zajęć

1. Prowadzący/prowadząca nakreśla ogólną problematykę książki, koncentrując się na 2 tematach: książka jest kryminałem, napisana z humorem i z wykorzystaniem zabaw językowych.

2. Uczestnicy i uczestniczki krótko charakteryzują cechy gatunkowe kryminału (zbrodnia lub próba zbrodni, tajemnica, poszukiwanie sprawcy, rozwiązanie zagadki, suspens).

3. Uczestnicy i uczestniczki zapoznają się z charakterystyką głównej bohaterki na podstawie tekstu:

Mam trzynaście lat „z kawałkiem”. Szkoda, że ten kawałek jest ciągle zbyt mały, żeby było czternaście. [...] [Nazywam się] Estera Parzymięs. Każdy mój zeszyt tak mi wali z okładki między oczy. W dodatku moim własnym charakterem pisma, bo w końcu to ja je wszystkie podpisałam. Estera Parzymięs to ja. „Parzymięcho” – tak mnie zwą durnowaci koledzy, także ci „nawet fajni”. „Gril-girl” albo „Girlaska, „grillaska” – to już złośliwe koleżanki.

4. Prowadzący/prowadząca prosi o wskazanie tych słów lub konstrukcji słownych, które śmieszą czytelnika. Odpowiedzi połączone są z uzasadnieniem. Dodatkowo można wspomnieć o kontekście rodzinnym Estery – o matce, która prowadzi nowoczesnym program telewizyjny dla wegetarian, używając pseudonimu 'Katrina Vege'.

5. Uczestnicy zastanawiają się, czy humor w takim gatunku jak kryminał jest dopuszczalny, na ile burzy konwencję kryminału i jakie mogą być pozytywne skutki wprowadzenia takiej stylistyki.

6. Prowadzący/prowadząca zapoznaje uczestników i uczestniczki z innymi fragmentami książki, w których wykorzystano z humorystycznym akcentem elementy współczesnego języka polskiego, takie jak: feminytywy, imiona i nazwy znaczące (należy zaznajomić uczestników z tymi pojęciami), slang młodzieżowy czy konstrukcje problematyczne.

FEMINATYWY

– *Kucharzy i kucharzyń! Nie zapominajmy o języku równościowym, dobrze? – zbeształa go natychmiast Sznurówka. – Kucharków i kucharek – odpowiedział bezczelny Mycha.*

A pana proszę o nieużywanie słowa „baba”, to nie dziewiętnasty wiek, żeby tak pomiatać kobietami! Przez chwilę pomyślałam, że to całkiem słuszne. Nie jesteście żadnymi babami, tylko kobietami!

Mama w popisowym occie swego życia nadludzkim wysiłkiem utrzymywała służbowy Uśmiech Numer Siedem i przez trzy godziny blogowała jako blogerka kulinarna, influensowała jako influencerka, tłitowała jako tłiterka, a na koniec wzięła tabletki uspokajające i oświadczyła, że nie chce nikogo widzieć.

SLANG MŁODZIEŻOWY / MOWA POTOCZNA

„Turlaj dropsa, buraku!” – pomyślałam, stając z tyłu, żeby nie przeszkadzać

Grillaska, żyjesz? Mamy czelendź. Sfoć się w mini. Sonia skleci nasze foty w stonogę. No, heja! Jesteś tam? Focisz się? Ślij!

KONSTRUKCJE PROBLEMATYCZNE

Wachlowałam powietrze na supraślańskich...? supraskich...? supraślińskich...? Przepraszam, mam tróję z polaka i nigdy nie wiem, jak się odmieniają takie dziwne nazwy. O mieszkańcach Warszawy też się mówi „warszawiacy” albo „warszawianie” i nie wiadomo, jak jest poprawnie! A obcy mówią na nas „warszawka” albo „krawaciarze”, albo „wieśniaki z Warszawy”. Więc przepraszam was, supraślacy lub supraślanie, ale młoda warszawianka siódmoklasistka nie wie, jak nazwać was i wasze bulwary.

7. Uczestnicy i uczestniczki rozpoczynają pracę warsztatową. Ich zadaniem jest napisanie krótkiego opowiadania kryminalnego, w którym zarysowany zostanie wątek kryminalny i postać głównego bohatera lub bohaterki z wykorzystaniem humoru językowego, bazującego na: slangu młodzieżowym, neologizmach, imionach i nazwach znaczących, problematycznej odmianie gramatycznej lub innych elementach językowych, jakie uczestnicy/uczestniczki uznają za odpowiednie.

8. Uczestnicy i uczestniczki odczytują własne teksty.